

ინტელექტუალური საკუთრების
ეროვნული ცენტრი

საქპატენტი

საკვტორსო
და მომიჯნავე უფლებები

რა არის საავტორო უფლებები და რაზე ვრცელდება ისინი?

საავტორო უფლებები არის იმ უფლებათა ერთობლიობა, რომელიც წარმოეშევა ავტორს მის მიერ შექმნილ ნაწარმოებზე.

საავტორო უფლებები ვრცელდება მეცნიერების, ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებზე, რომელიც წარმოადგენს ინტელექტუალურ-შემოქმედებითი საქმიანობის შედეგს, განურჩევლად მათი ხარისხის, ჟანრის, მოცულობის, გამოხატვის ფორმისა და საშუალებისა.

საავტორო უფლების ობიექტებია:

- ლიტერატურული ნაწარმოებები: წიგნები, ბროშურები, სტატიები, კომპიუტერული პროგრამები და სხვა წერილობითი ნაწარმოებები; ლექციები, მიმართვები, ქადაგებები და ამავე ხასიათის სხვა ნაწარმოებები;
- დრამატული ან მუსიკალურ-დრამატული ნაწარმოებები; ქორეოგრაფიის, პანტომიმის და სხვა სასცენო ნაწარმოებები;
- მუსიკალური ნაწარმოებები ტექსტით ან უტექსტოდ;
- აუდიოვიზუალური (კინემატოგრაფიული) ნაწარმოებები;
- სკულპტურის, ფერწერის, გრაფიკის, ლითოგრაფიის, სახვითი ხელოვნებისა და სხვა მსგავსი ნაწარმოებები;
- დეკორატიული-გამოყენებითი ან მონუმენტური ხელოვნების ნაწარმოებები;
- არქიტექტურული, ქალაქმშენებლობის და საბაღე-საპარკო ხელოვნების ნაწარმოებები;
- ფოტოგრაფიული ან ფოტოგრაფიის ანალოგიური

საშუალებებით შექმნილი ნაწარმოებები;

- რუკები, გეგმები, ესკიზები, ილუსტრაციები და სხვა მსგავსი ნაწარმოებები, რომლებიც განეკუთვნება გეოგრაფიას, ტოპოგრაფიას ან სხვა დარგებს;
- გადამუშავებული ნაწარმოებები: თარგმანი, მხატვრული ნაწარმოების პნკარედი, ადაპტაცია, ეკრანიზაცია, მიმოხილვა, ინსცენირება, კომპილაცია, მუსიკალური არანჟირება და სხვაგვარი გადამუშავება;
- შედგენილი ნაწარმოებები: კრებული (ენციკლოპედია, ანთოლოგია, მონაცემთა ბაზა) და სხვა ნაწარმოებები, რომელიც მასალის შერჩევისა და განლაგების მიხედვით ინტელექტუალურ-შემოქმედებითი საქმიანობის შედეგია;
- სხვა ნაწარმოებები.

რისი დაცვა არ სდება საავტორო უფლებებით?

საავტორო უფლებებით დაცვის ობიექტებს არ მიეკუთვნება: იდეები, მეთოდები, პროცესები, სისტემები, საშუალებები, კონცეფციები, პრინციპები, აღმოჩენები და ფაქტები, მაშინაც კი, თუ ისინი გამოხატულია, ახსნილია, აღწერილია, ილუსტრირებულია ან ხორცშესხმულია ნაწარმოებში.

საავტორო და მომიჯნავე უფლებებით დაცვა იდეის გამოხატვის მხოლოდ ფორმა და არა თვით იდეა.

საავტორო უფლებები არ ვრცელდება:

- ოფიციალურ დოკუმენტებზე (კანონები, სასამართლოს გადაწყვეტილებები, ადმინისტრაციული და ნორმატიული ხასიათის სხვა ტექსტები) და მათ ოფიციალურ თარგმანებზე;
- სახელმწიფოს ოფიციალურ სიმბოლოებზე (დროშა, გერბი, ჰიმნი, ჯილდოები, ფულის ნიშნები, სახელმწიფოს სხვა ოფიციალური ნიშნები და სიმბოლოები);
- ასევე, დაცვას არ ექვემდებარება ინფორმაცია ფაქტებისა და მოვლენების შესახებ.

როგორ წარმოიშობა საავტორო უფლებები?

საავტორო უფლება ნაწარმოებზე წარმოიშობა მისი შექმნის მომენტიდან. ნაწარმოები შექმნილად ითვლება, როდესაც იგი გამოხატულია რაიმე ობიექტური ფორმით, რაც მისი აღქმისა და რეპროდუცირების საშუალებას იძლევა (მაგ.: ხელნაწერი ან ნაბეჭდი ტექსტი, ნოტები, ჩანაწერი, ნაწარ-

მოების საჯაროდ წარმოთქმა (დეკლამირება) და სხვ.).

საავტორო უფლებების წარმოშობისათვის აუცილებელი არ არის ნაწარმოების რეგისტრაცია, სპეციალური გაფორმება ან სხვა ფორმალობების დაცვა. პირი, რომელიც ნაწარმოების ორიგინალზე ან ასლზე სათანადო წესითაა აღნიშნული, როგორც ავტორი, მიიჩნევა ამ ნაწარმოების ავტორად, ვიდრე ამის საწინააღმდეგო არ იქნება დასაბუთებული.

რას ნიშნავს ნაწარმოების დეკონირება?

ისევე როგორც ბევრ ქვეყანაში, საქართველოს კანონი “საავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ”, ავტორის ან საავტორო უფლების სხვა მფლობელის სურვილის შემთხვევაში, ითვალისწინებს ნაწარმოების ორიგინალის ან ასლის საქპატენტში დეკონირების შესაძლებლობას.

დეკონირების შედეგად საქპატენტის მიერ გაიცემა

მონმოზა, რომელიც არ წარმოშობს საავტორო უფლებებს და ადასტურებს მხოლოდ საქპატენტში წარდგენის თარიღისთვის ნაწარმოების ობიექტური ფორმით (ხელნაწერი ან ნაბეჭდი ტექსტი, ნოტები, ჩანაწერი და სხვ.) არსებობის ფაქტს.

დეპონირებისას განმცხადებელმა არ უნდა დაარღვიოს სხვა პირთა საავტორო ან სხვა უფლებები. ამასთან, საქპატენტში წარმოდგენილი დოკუმენტაციის სიზუსტესა და უტყუარობაზე პასუხისმგებელია თავად განმცხადებელი.

დეპონირებულ ნაწარმოებთან დაკავშირებული ინფორმაცია საჯარო შეიძლება გახდეს მხოლოდ თავად განმცხადებლის მოთხოვნით.

როგორ სდება საქართველოს მოქალაქის საავტორო უფლებების დაცვა საზღვარგარეთ?

საქართველოს მოქალაქის საავტორო უფლებები ავტომატურადაა დაცული “ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებთა დაცვის შესახებ ბერნის კონვენციის” წევრ ქვეყნებში. ამ ქვეყნებში საავტორო უფლებების მოპოვებისათვის აუცილებელი არ არის რეგისტრაცია, დეპონირება ან სხვა ფორმალობების დაცვა. თუმცა, საქართველოს მსგავსად, მრავალი ქვეყნის კანონმდებლობა ითვალისწინებს ნაწარმოებთა ნებაყოფლობითი რეგისტრაციის ან დეპონირების შესაძლებლობას.

ვინ არის საავტორო უფლებების მფლობელი?

ნაწარმოებზე საავტორო უფლებების მფლობელია ნაწარმოების ავტორი. ნაწარმოების სახეობის შესაბამისად, ავტორი შეიძლება იყოს მწერალი, პოეტი, კომპოზიტორი, მხატვარი, არქიტექტორი და სხვ.

აუდიოვიზუალური ნაწარმოების შემთხვევაში, ავტორებად მიიჩნევიან დამდგმელი რეჟისორი, სცენარის ავტორი, დიალოგების ავტორი, ავტორი ტექსტიანი ან უტექსტო მუსიკალური ნაწარმოებისა, რომელიც სპეციალურად არის შექმნილი ამ აუდიოვიზუალური ნაწარმოებისთვის.

ორი ან მეტი პირის მიერ ერთობლივი ინტელექტუალურ- შემოქმედებითი საქმიანობის შედეგად შექმნილ ნაწარმოებზე საავტორო უფლებები ერთობლივად ეკუთვნით თანაავტორებს.

რა უფლებები აქვს ავტორს?

ავტორს აქვს პირადი არაქონებრივი და ქონებრივი უფლებები.

ავტორის პირადი არაქონებრივი უფლებებია:

- აღიარებულ იქნეს ნაწარმოების ავტორად და მოითხოვოს ასეთი აღიარება ნაწარმოების ყოველ ეგზემპლარზე ან/და ნებისმიერი სახით გამოყენებისას, სათანადო წესით, ავტორის სახელის მითითების მოთხოვნის უფლების

ჩათვლით (ავტორობის უფლება);

- მიუთითოს ფსევდონიმი სახელის ნაცვლად და მოითხოვოს მისი მითითება ნაწარმოების ყოველ ეგზემპლარზე ან ნებისმიერი სახით გამოყენებისას, აგრეთვე, უარი თქვას სახელის აღნიშვნაზე (სახელის უფლება);
- განსაზღვროს როდის, სად და რა ფორმით გახადოს ცნობილი ნაწარმოების შექმნის ფაქტი;
- ნება დართოს სხვა პირებს, შეიტანონ ცვლილებები როგორც თვით ნაწარმოებში, ისე მის სახელწოდებაში (სათაურში) და ავტორის სახელში, აგრეთვე წინ აღუდგეს მისი თანხმობის გარეშე ნაწარმოებში ცვლილებების შეტანას (ნაწარმოების ხელშეუხებლობის უფლება);
- დაიცვას ნაწარმოები ყოველგვარი დამახინჯების ან სხვაგვარი ხელყოფისგან, რამაც შეიძლება შელახოს ავტორის პატივი, ღირსება ან საქმიანი რეპუტაცია (რეპუტაციის პატივისცემის უფლება);
- ნება დართოს სხვა პირებს, დაურთონ მის ნაწარმოებს სხვა ავტორთა ნაწარმოებები (ილუსტრაცია, წინასიტყვაობა, ბოლოსიტყვაობა, კომენტარი, განმარტება და სხვ.);
- საჯაროდ მოითხოვოს ნაწარმოების გამოყენების შეწყვეტა (ნაწარმოების გამოსხმობის უფლება).

პირადი არაქონებრივი უფლებები ავტორს ეკუთვნის მისი ქონებრივი უფლებებისაგან დამოუკიდებლად და უნარჩუნდება ქონებრივი უფლებების დათმობის შემთხვევაშიც.

ავტორის პირადი არა-ქონებრივი უფლებების გასხვისება დაუშვებელია.

ავტორის ქონებრივი უფლებები:

ავტორს ან საავტორო უფლების სხვა მფლობელს აქვს ნაწარმოების ნებისმიერი სახით გამოყენების განსაკუთრებული უფლება, რაც გულისხმობს მის უფლებას განახორციელოს, ნება დართოს ან აკრძალოს:

- ნაწარმოების რეპროდუცირება, რომელიც შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა ფორმით, მათ შორის გადაბეჭდვის ან ასლის გადაღების გზით, მაგნიტური ფირის გამოყენებით, ციფრული ფორმით თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით (რეპროდუცირების უფლება);
- ნაწარმოების ორიგინალის ან ასლების საზოგადოებაში გავრცელება გაყიდვის ან საკუთრების სხვა ფორმით გადაცემის გზით (გავრცელების უფლება). ავტორის მიერ ან მისი ნებართვით კომერციული მიზნით ნაწარმოების ორიგინალის ან ასლების საქართველოში პირველი გაყიდვით ამოიწურება ნაწარმოების საქართველოს ფარგლებში შემდგომი გავრცელების უფლება;
- ნაწარმოების ასლების იმპორტირება გაყიდვის ან გაქირავების ანდა საკუთრების ან მფლობელობის სხვა ფორმით გადაცემის მიზნით, იმ ასლების ჩათვლით, რომლებიც დამზადებულია ავტორის ან საავტორო უფლების სხვა მფლობელის თანხმობით (იმპორტის უფლება);
- ნაწარმოების საჯარო ჩვენება (მაგ.: ნახატის ან ფოტოს დემონსტრირება);
- ნაწარმოების საჯარო შესრულება მათ შორის, ნაწარმოების საზოგადოებისთვის გაცნობა უშუალოდ დეკლამაციის, სიმღერის, ცეკვის ან სხვა სახით (ცოცხალი

შესრულება), ან ნებისმიერი მონყობილობის მეშვეობით). ამასთან, საჯარო შესრულებად არ ჩაითვლება შესრულება, თუ ის ხორციელდება ოჯახის ან ოჯახის ახლობელთა წრეში;

- ნაწარმოების საჯარო გადაცემა, კერძოდ, გამოსახულების ან/და ხმის გადაცემა რადიო- ან ტელეეთერში, კაბელით ან იტერნეტით;
- ნაწარმოების თარგმნა (თარგმნის უფლება);
- ნაწარმოების გადამუშავება (გადამუშავების უფლება);
- ნაწარმოების ორიგინალის

ან ასლის გაქირავება ან მფლობელობის სხვა ფორმით გადაცემა.

გარდა ამისა, ავტორს ან განსაკუთრებული უფლების სხვა მფლობელს უფლება აქვს მიიღოს ჰონორარი მისი ნაწარმოების ნებისმიერი სახით გამოყენებისათვის.

პირადი არაქონებრივი უფლებებისაგან განსხვავებით, განსაკუთრებული ანუ ქონებრივი უფლებები ავტორის გარდაცვალების შემდეგ გადადის მის მემკვიდრეებზე. ეს უფლებები შეიძლება გადაეცეს სხვა უფლებამონაცვლესაც (ნებისმიერი ფიზიკური ან იურიდიული პირი).

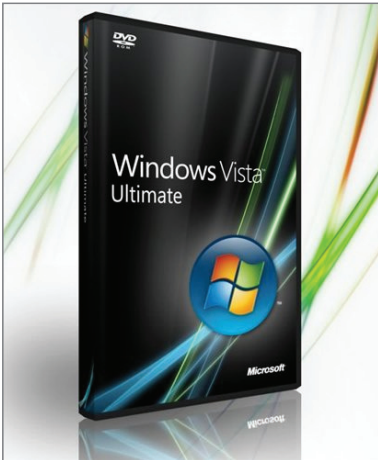

რა უფლებები აქვს კომპიუტერული პროგრამისა და მონაცემთა ბაზის ავტორს?

კომპიუტერული პროგრამის ავტორს უფლება აქვს განახორციელოს, ნება დართოს ან აკრძალოს მისი პროგრამის რეპროდუცირება, ანუ ჩატვირთვა, ჩვენება, შენახვა; პროგრამირების ერთი ენიდან მეორეზე გადატანა, ადაპტირება, სისტემატიზაცია და სხვ.

მონაცემთა ბაზის ავტორს შეუძლია განახორციელოს, ნება დართოს ან აკრძალოს მონაცემთა ბაზის დროებით ან მუდმივად რეპროდუცირება, მთლიანად ან ნაწილობრივ თარგმნა, ადაპტირება, სისტემატიზაცია, ნებისმიერი გადაცემა, ჩვენება ან შესრულება საზოგადოების წინაშე, დიალოგური თუ პირდაპირი ტრანსლაციის ჩათვლით.

ამასთან, დაიცემა იმ მეორე ტიპის მონაცემთა ბაზის დამამზადებლის უფლებები, რომელიც არ ნარმოადგენს ნაწარმოებს, ვინაიდან მან გაიღო მნიშვნელოვანი ხარჯი მასალების მოპოვებაში, შემონახვაში, გადამუშავებასა და სისტემატიზაციაში.

რას ნიშნავს “DROIT DE SUIT” უფლება?

კანონში ცალკეა გამოყოფილი სახვითი ხელოვნებისა და ფოტოგრაფიული ნაწარმოების ავტორის ე.წ. “მიდევნების უფლება” (Droit de suite), რაც გულისხმობს ავტორის უფლებას მიიღოს გარკვეული ჰონორარი ნაწარმოების ორიგინალის პირველი გასხვისების შემდეგ მისი ყოველი მომდევნო გაყიდვის შემთხვევაში. ჰონორარის ოდენობა დამოკიდებულია გასაყიდ ფასზე (მაგ.: 100 000 ლარამდე ჰონორარი შეადგენს 4%-ს; 100 000 ლარიდან 400 000 ლარამდე – 4000 ლარს (ანუ 100 000 ლარის 4%-ს) + 100 000 ლარს ზემოთ – თანხის 3%-ს და ა.შ.).

რაში გამოიხატება საავტორო უფლებების უზღუდვა და გამონაკლისი?

კანონით დადგენილია შეზღუდვები და გამონაკლისები ავტორის ქონებრივი უფლებებიდან. კერძოდ:

დაშვებულია ნაწარმოების რეპროდუცირება მხოლოდ პირადი სარგებლობის მიზნით, ავტორის თანხმობისა და მისთვის ჰონორარის გადახდის გარეშე, გარდა:

- არქიტექტურული ნაწარმოების ნაგებობის ფორმით რეპროდუცირებისა;
- წიგნების (მთლიანად), ნოტებისა და სახვითი ხელოვნების ნაწარმოებების რეპროგრაფირებისა;
- აუდიოვიზუალური ნაწარმოების, ფონოგრამაზე ან ვიდეოგრამაზე ჩანერილი ნაწარმოების რეპროდუცირებისა. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში ჰონორარს იხდიან

რეპროდუცირებისას გამოსაყენებელი მოწყობილობების (აუდიო და ვიდეო აპარატურა და სხვ.) და მატერიალურ მატარებელთა (ფირი, კასეტა, კომპაქტფირფიტა და სხვ.) მწარმოებლები და იმპორტიორები.

ავტორის თანხმობისა და მისთვის ჰონორარის გადახდის გარეშე დაშვებულია:

- ბიბლიოთეკებისა და არქივების მიერ ერთეულ ასლად განადგურებული, დაკარგული ან სარგებლობისთვის გამოუსადეგარი ეგზემპლარის რეპროდუცირება მოგების მიუღებლად; ფიზიკურ პირთა მოთხოვნით ცალკეული სტატიებისა და სხვა მცირე ნაწარმოებების მოკლე ნაწყვეტების რეპროგრაფია სასწავლო, სამეცნიერო ან პირადი მიზნით;
- ნაწარმოების ციტირება ან ილუსტრაციის სახით გამოცემებში გამოყენება სამეცნიერო, პოლემიკური, კრიტიკული და საინფორმაციო მიზნებისათვის;
- მიმდინარე საკითხებზე პერიოდულ გამოცემებში უკვე გამოცემული სტატიების რეპროდუცირება ჟურნალ-გაზეთების მეშვეობით ან საჯარო გადაცემა, თუ ეს პირდაპირ არ არის აკრძალული;
- მიმდინარე მოვლენების პროცესში დანახული ან მოსმენილი ნაწარმოების რეპროდუცირება ან საჯარო გადაცემა საინფორმაციო მიზნით;
- საჯაროდ წარმოდგენილი პოლიტიკური მოხსენების, ლექციის, მიმართვის, ქადაგების, სასამართლო პროცესებზე წარმოდგენილი სიტყვის რეპროდუცირება ჟურნალებისა და სხვა პერიოდული გამოცემების მიერ ან საინფორმაციო მიზნით საჯარო გადაცემა;
- თავისუფალი დასწრების ღია ადგილებში მუდმივად განლაგებული არქიტექტურული, ფოტოგრაფიული,

სახვითი ხელოვნების ნაწარმოებების რეპროდუცირება ან საჯარო გადაცემა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ნაწარმოების გამოსახულება ძირითად ობიექტს წარმოადგენს ან გამოიყენება მოგების მისაღებად;

- მუსიკალური ნაწარმოებების საჯარო შესრულება ოფიციალური, სამგლოვიარო და რელიგიური ცერემონიების დროს;
- სასამართლო წარმოებისთვის;
- ეთერში გადაცემული იმ ნაწარმოების ჩანერა მოკლევადიანი სარგებლობისთვის, რომელზედაც მიღებულია გადაცემის უფლება, თუ ჩანაწერი დამზადდება საკუთარი გადაცემისთვის და ჩანაწერი, გარდა დოკუმენტური კადრებისა, განადგურდება ჩანერიდან 6 თვეში.

რა ვადით დაიცევა საავტორო უფლებები?

ქონებრივი საავტორო უფლებები წარმოიშობა ნაწარმოების შექმნისთანავე და მოქმედებს ავტორის სიცოცხლეში და 70 წელი მისი გარდაცვალებიდან;

თუ ნაწარმოების გამოცემა ან საჯარო გაცნობა მოხდა ფსევდონიმით ან ანონიმურად, საავტორო უფლებები მოქმედებს ამ ფაქტის მართლზომიერად დადგომის დღიდან 70 წლის განმავლობაში;

თანავტორების ან აუდიოვიზუალური ნაწარმოების შემთხვევაში, საავტორო უფლებები მოქმედებს უკანასკნელი ავტორის გარდაცვალებიდან 70 წლის განმავლობაში;

ავტორის პირადი არაქონებრივი უფლებების (ავტორობის, სახელის, ნაწარმოების ხელშეუხებლობის, რეპუტაციის პატივისცემის) დაცვა ხორციელდება უვადოდ.

საავტორო უფლებების მოქმედების ვადის ამონურვის შემდეგ ნაწარმოები შეიძლება გამოიყენოს ნებისმიერმა პირმა ჰონორარის გადახდის გარეშე.

როგორ განაარგავს ავტორი თავის უფლებებს?

ავტორს ან სხვა უფლებამფლობელს შეუძლია ქონებრივი უფლებების გაყიდვა ან სხვა ფორმით გასხვივება მთლიანად ან ნაწილობრივ. მასვე შეუძლია, აგრეთვე, დაუთმოს ნებისმიერ პირს ნაწარმოების გამოყენების უფლება, ანუ გასცეს განსაკუთრებული და ჩვეულებრივი ლიცენზია.

ჩვეულებრივი ლიცენზიის დროს ავტორი ანიჭებს ლიცენზიატს ნაწარმოების გამოყენების უფლებას სალიცენზიო ხელშეკრულებით განსაზღვრული სახით და ვადით. ამავე დროს, ავტორი ინარჩუნებს უფლებას გასცეს ასეთივე ლიცენზიები სხვა პირებზეც.

განსაკუთრებული ლიცენზიის შემთხვევაში მხოლოდ ლიცენზიატი იღებს განსაკუთრებულ უფლებას, გამოიყენოს ნაწარმოები ხელშეკრულებით

განსაზღვრული სახით და ვადით. ხოლო ავტორს აღარ შეუძლია გასცეს ახალი ლიცენზია სხვა პირებზე. ამასთან, ლიცენზიატი უფლებამოსილი ხდება, ნება დართოს ან აუკრძალოს ნებისმიერ პირს (მათ შორის თავად ავტორსაც) ნაწარმოების გამოყენება.

როგორ ხდება საავტორო ჰონორარის შებენიება?

ავტორებს შეუძლიათ თავისი უფლებები განახორციელონ როგორც ინდივიდუალურად (დადონ სალიცენზიო ხელშეკრულებები მოსარგებლებთან, მოითხოვონ და შეაგროვონ ჰონორარები და თავად აკონტროლონ მათი ნაწარმოებების გამოყენება), ისე ქონებრივი უფლებების კოლექტიურ საფუძველზე მმართველი ორგანიზაციის მეშვეობით.

რა არის ქონებრივი უფლებების კოლექტიურ საფუძველზე მმართველი ორგანიზაცია?

საავტორო და მომიჯნავე უფლებების მფლობელებს უფლება აქვთ, შექმნან ნებაყოფლობითი კავშირი - ქონებრივი უფლებების კოლექტიურ საფუძველზე მმართველი ორგანიზაცია, რომელმაც უნდა გაიაროს სპეციალური რეგისტრაცია.

კოლექტიური მართვის ორგანიზაციის მთავარი ფუნქციაა, ნაწარმოების ან მომიჯნავე უფლების ობიექტის გამოყენებისათვის ავტორთა სახელით გასცეს ლიცენზიები მოსარგებლებზე, დაანესოს ტარიფები, შეაგროვოს შესაბამისი ჰონორარი და გაანაწილოს არა მარტო მის წევრ, არამედ უცხოელ ავტორებზეც.

ორგანიზაციას გაფორმებული უნდა ჰქონდეს ხელშეკრულებები ურთიერთნარმომადგენლობის შესახებ სხვა ქვეყნების

ანალოგიურ ორგანიზაციებთან, რის საფუძველზეც უცხოური ორგანიზაციები აგროვებენ ჰონორარს მათ ტერიტორიაზე ქართველ ავტორთა ნაწარმოებების გამოყენების შემთხვევაში და ურიცხავენ მას საქართველოს კოლექტიური მართვის ორგანიზაციას, რომელიც, თავის მხრივ, მას ანაწილებს ქართველ ავტორებს შორის.

აღნიშნული ხელშეკრულებების შესაბამისად, კოლექტიური მართვის ორგანიზაცია უფლებამოსილია მოსარგებლებების, სახელმწიფო ორგანიზაციებისა და სასამართლოს წინაშე წარმოადგინოს ავტორთა და მომიჯნავე უფლებათა მფლობელების ინტერესები.

რა ღაიცვება მომიჯნავე უფლებებით და ვინ შეიძლება იყოს უფლებათა მფლობელი?

მომიჯნავე უფლებების დაცვის ობიექტებია: შესრულება, ფონოგრამა, ვიდეოგრამა და საეთერო და საკაბელო მაუწყებლობის ორგანიზაციების გადაცემები.

მომიჯნავე უფლებების მფლობელებია: შემსრულებლები, ფონოგრამისა და ვიდეოგრამის დამამზადებლები და.

მაუწყებლობის (სათერო და საკაბელო) ორგანიზაციები. მომიჯნავე უფლებებით სარგებლობა ხორციელდება საავტორო უფლებების პატივისცემის გზით. მომიჯნავე უფლებების გამოყენებისას არ უნდა დაირღვეს საავტორო უფლებები.

როგორია მომიჯნავე უფლებების მოქმედების ვადა?

შემსრულებლის უფლება მოქმედებს 50 წლის განმავლობაში პირველი შესრულებიდან. თუ ამ ვადაში შესრულების ჩანაწერი გამოცემის ან საჯარო გაცნობის გზით საზოგადოებისათვის მართლზომიერად ხელმისაწვდომი გახდა, ეს ვადა გრძელდება აღნიშნული ფაქტებიდან ერთ-ერთის პირველად დადგომიდან 50 წლის განმავლობაში.

ფონოგრამის ან ვიდეოგრამის დამამზადებლის უფლება მოქმედებს 50 წლის განმავლობაში ფონოგრამის ან ვიდეოგრამის პირველი ჩანწერიდან. თუ ამ ვადაში ფონოგრამა ან ვიდეოგრამა გამოცემის ან საჯარო გაცნობის გზით საზოგადოებისათვის მართლზომიერად ხელმისაწვდომი გახდა, ეს ვადა გრძელდება აღნიშნული ფაქტებიდან ერთ-ერთის პირველად დადგომიდან 50 წლის განმავლობაში.

საეთერო (საკაბელო) მაუწყებლობის ორგანიზაციის უფლება მოქმედებს 50 წლის განმავლობაში ასეთი ორგანიზაციის მიერ ეთერში (კაბელით) პროგრამის პირველად გადაცემის შემდეგ.

რა არაბულირებს საავტორო და მომიჯნავე უფლებებთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს საქართველოში?

საქართველოში საავტორო და მომიჯნავე უფლებებთან დაკავშირებული ურთიერთობების მარეგულირებელი ძირითადი საკანონმდებლო აქტია კანონი “საავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ” (1999 წ.).

გარდა ამისა, საავტორო და მომიჯნავე უფლებების დაცვის სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს: “ლიტერატურისა და ხელოვნების ნაწარმოებების დაცვის შესახებ” ბერნის კონვენცია (საქართველო წევრია 1995 წლის 16 მაისიდან), “შემსრულებლების, ფონოგრამის დამამზადებლებისა და სამაუწყებლო ორგანიზაციების დაცვის შესახებ” რომის კონვენცია (საქართველო წევრია 2004 წლის 14 აგვისტოდან), ინტელექტუალური საკუთრების მსოფლიო ორგანიზაციის შეთანხმებები “საავტორო უფლებების შესახებ” (WCT) და “შესრულებებისა და ფონოგრამების შესახებ” (WPPT) (საქართველო წევრია 2002 წლის 20 მაისიდან), ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის “ინტელექტუალურ საკუთრებაზე უფლებების ვაჭრობასთან დაკავშირებული ასპექტების შესახებ” (TRIPS) შეთანხმება (საქართველო წევრია 2000 წლის 14 ივნისიდან).

რაც შეეხება საავტორო და მომიჯნავე უფლებების დარღვევებთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს, ისინი რეგულირდება შემდეგი საკანონმდებლო აქტებით:

- საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი (მუხლები: 157¹, 157², 157³ და 239);
- სისხლის სამართლის კოდექსი (მუხლი 189);
- „ინტელექტუალურ საკუთრებასთან დაკავშირებულ სასაზღვრო ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს კანონი, რომლითაც განსაზღვრულია სპეციალური მექანიზმები კონტრაფაქციული საქონლის იმპორტისა და ექსპორტის აღკვეთის მიზნით.

ISBN 978-9941-0-1060-6

დაგეგმულია საქართველოს პოლიგრაფიულ განაზღვრულ
0179, თბილისი, ილია ჭავჭავაძის გამზ., I შენახ., №6
ტელ.: 25-25-33, ფაქსი: 98-84-19